

BÖCEK ATLASI

DR. FATİH DİKMEN

RESİMLEYEN: SÜMEYYE EROĞLU İSKİT

Ukrayna'dan kokusuyla düşman kaçıran bombardıman böceği, Sudan'dan çlgın mühendis dev termit, İrlanda'dan şirin mi şirin kırmızı popolu bombus arısı, Norveç'ten usta oyunculara taş çıkaran taklitçi çiçek sineği, Bosna-Hersek'ten 20-30 santim havaya sıçrayabilen takla böceği, Nikaragua'dan kendinden 850 kat ağır şeyleri kaldıran herkül böceği, Madagaskar'dan kafası koca bir vince benzeyen zürafa böceği, Meksika'dan masal perilerine benzeyen cam kanatlı kelebek, Şili'den ökülzleri bile deviren zehre sahip panda karıncası, Türkiye'den evcimen ve karizmatik Kaçkar çekirgesi.... 52 ülkeden, 52 acayip böcek bu atlasta!

İÇİNDEKİLER

Afrika

Cezayir	Hortumlu böcek / <i>Lixus pulverulentus</i>	8
Etiyopya	Sarıhumma sivrisineği / <i>Aedes aegypti</i>	10
Fas	Kan kelebeği / <i>Zygaena maroccana</i>	12
G. Afrika	İpekotu çekirgesi / <i>Phymateus morbillosus</i>	14
Kamerun	Golyat böceği / <i>Goliathus goliatus</i>	16
Madagaskar	Zürafa böceği / <i>Trachelophorus giraffa</i>	18
Mısır	Gübre böceği / <i>Scarabaeus sacer</i>	20
Sudan	Dev termit / <i>Macrotermes bellicosus</i>	22
Tunus	İncir eşek arısı / <i>Blastophaga psenes</i>	24

Asya

Çin	Hint ay kelebeği / <i>Actias selene</i>	26
Endonezya	Kral eşek arısı / <i>Megalara garuda</i>	28
G.Kore	İpek böceği / <i>Bombyx mori</i>	30
Hindistan	Gül kelebeği / <i>Pachliopta aristolochiae</i>	32
İsrail	Danaburnu / <i>Gryllotalpa gryllotalpa</i>	34
Japonya	Japon ateş böceği / <i>Luciola cruciata</i>	36
Kırgızistan	Elma yaprak biti / <i>Aphis pomi</i>	38
Malezya	Sap gözlü sinek / <i>Teleopsis dalmanni</i>	40
Rusya	Tavus kelebeği / <i>Inachis io</i>	42
Singapur	Sultan yusufçuğu / <i>Camacinia gigantea</i>	44
Sri Lanka	Sessiz çekirge / <i>Temnophylloides astridula</i>	46
Sumatra	Geyik böceği / <i>Cyclommatus elaphus</i>	48
Tayvan	Japon süslü böceği / <i>Chrysochroa fulgidissima</i>	50
Türkiye	Kaçkar çekirgesi / <i>Phonochorion uvarovi</i>	52

Avrupa

Almanya	Avrupa bal arısı / <i>Apis mellifera</i>	54
Avusturya	Peygamberdevesi / <i>Mantis religiosa</i>	56
Belarus	Arı sineği / <i>Bombylius major</i>	58
Belçika	Cırcır böceği / <i>Gryllus campestris</i>	60
Bosna-Hersek	Boşnak takla böceği / <i>Athous hercegovinensis</i>	62
Bulgaristan	Su koşucusu / <i>Gerris lacustris</i>	64
Finlandiya	Akrep sineği / <i>Panorpa vulgaris</i>	66
Fransa	Fransız ağılı böceği / <i>Carabus hispanus</i>	68
İngiltere	Yedi noktalı uğur böceği / <i>Coccinella septempunctata</i>	70
İrlanda	Kırmızı popolu bombus arısı / <i>Bombus lapidarius</i>	72
İspanya	Avrupa bostan sineği / <i>Tipula paludosa</i>	74
İsveç	Marangoz arısı / <i>Xylocopa violacea</i>	76
İtalya	İtalyan çekirgesi / <i>Calliptamus italicus</i>	78
Norveç	Çiçek sineği / <i>Eupeodes corollae</i>	80
Slovakya	Karınca aslanı / <i>Myrmeleon formicarius</i>	82
Ukrayna	Bombardıman böceği / <i>Brachinus crepitans</i>	84
Yunanistan	Sarı desenli teke böceği / <i>Anaglyptus luteofasciatus</i>	86

Kuzey Amerika

ABD	Diken böceği / <i>Umbonia crassicornis</i>	88
Kanada	Periyodik ağustos böceği / <i>Magicalada septendecim</i>	90
Kosta Rika	Koca çeneli karınca / <i>Odontomachus bauri</i>	92
Meksika	Cam kanatlı kelebek / <i>Greta oto</i>	94
Nikaragua	Herkül böceği / <i>Dynastes hercules</i>	96

Güney Amerika

Brezilya	Brezilya ağaç biti / <i>Bocydium globulare</i>	98
Guyana	Kral kelebeği / <i>Danaus plexippus</i>	100
Kolombiya	Yaprak kesici karınca / <i>Atta colombica</i>	102
Paraguay	Orkide arısı / <i>Eulaema bombiformis</i>	104
Şili	Panda karıncası / <i>Euspinolia militaris</i>	106

Avustralya

Avustralya	Büyük çalı çekirgesi / <i>Acrophylla titan</i>	108
Yeni Zelanda	Dev weta / <i>Deinacrida heteracantha</i>	110

DUYARLI ANNE: HORTUMLU BÖCEK

Hortumlu böceğin kafası birçok böceğe göre daha uzundur. Dışarıdan bakınca, bu böceğin fil gibi bir hortuma sahip olduğunu sanabilirsin. Ama görüntü yanıltıcı olabilir. Çünkü filin hortumu, uzunca bir burun olarak bilinirken bu böceğin hortumu burun değildir. Zaten böceklerin burnu yoktur.

Hortumun en uç kısmında hortumlu böceğin ağzı bulunur. Böylece kafasını her yere sokabilir ve karnını rahatlıkla doyurabilir. Ayrıca bu hortum yumurtaların korunması için de çok önemlidir. Çünkü duyarlı anne hortumlu

böcek, hortumuyla bitkilerin en derin kısımlarında oyuklar açar ve yumurtalarını hassas bir şekilde yerleştirir. Burası yavruların rahatlıkla beslenip büyüyebileceği bir alandır. Yumurtadan çıkan kurtçuklar güven içinde büyür ve annenin onlara sürekli göz kulak olması gerekmez.

Hortumlu böceğin yumurtalarını bitkinin içine gizlemesi yavrularını korur ama bitkiyi güçsüz bırakır. Bu yüzden de hortumlu böcekler en önemli tarım zararlıları arasındadır.

Pamuk, kestane, mısır, buğday ve fındık gibi bitkiler, biz onları tüketmeden, aç hortumlu böcek kurtçukları tarafından tüketilir.

Dişilerin hortumu erkeklerinkinden daha uzundur. Böylece anne daha derinlere yumurta saklayabilir.

Böceğin gözleri hortumunun hemen arkasıdır. Kafasına göre gözleri daha küçüktür.

Hortum şeklindeki uzantının ucunda böceğin ağzı bulunur. Bu ağız hem onun bitkilerin dış kısımlarını kemirmesine yardımcı olur hem de bitkide delikler açarak anne böceğin yumurtalarını koyacağı korunaklı oyuklar açmaya yarar.

Uçmasını sağlayan ince kanatları, vücudunu kaplayan kalın kılın altına gizlenmiştir. Bu yüzden dışarıdan bakınca kanatsızmış gibi gözükür.

Hortumlu böceğin minik bıyıkları gibi gözüken antenleri, uca doğru topuz gibi şişkindir.

Hortumun üzerinde bir oluk bulunur. Hortumlu böcek bazen antenini bu oluğun içine yerleştirerek korur.

Böcek:
Hortumlu böcek
Özelliği:
Kafası hortum gibi
Bilimsel adı:
Lixus pulverulentus
(okunuşu: liksus pulverulentus)
Boy:
13-18 mm

UYKUSUZ GECELERİN SEBEBİ: SIVRISİNEK

Sivrisinek yaz gecelerinin en havalı böceği olarak bilinir. Önce kulağının dibinde “vızzz!” sesi çıkartarak uçuşur, sonra da sen ne olduğunu anlamadan kanını emer ve yoluna devam eder. İşini o kadar çabuk halleder ki, sana bir teşekkür edecek vakti dahi olmaz. Tabii bütün gece kendini hatırlatacak bir kaşınma hediyesi bırakmayı da unutmaz. Ancak bütün sivrisinekler bu kadar masum değildir. İşte “sarıhumma sivrisineği” de böyle bir ufaklık!

Bu sinek insanlara “sarıhumma” olarak bilinen ateşli bir hastalığı bulaştırır. Üstelik bu işi kendisi hiç hasta olmadan yapar. Deriye soktuğu, pipete benzer minik hortumuyla bir yandan kurbanının kanını içer, diğer yandan da hastalığa neden olan virüsleri ve mikropları insan vücuduna salar. Aslında sadece gün doğumunda ve gün batımında kan emmeyi sevsede karnı yeterince doymazsa tüm gece vızır vızır dolaşıp kan arayabilir. Bu yüzden de bir sürü insanı sokup hasta edebilir.

Sarıhumma sivrisineğinin vücudundaki beyaz renk desenleri, onu tanımak için yeterlidir. Özellikle bacaklarındaki beyaz şeritler hemen fark edilir.

Dişi sivrisinekler kandaki karbondioksit ve laktik asit seviyesini algılayıp kan emecekleri kişiyi ona göre seçerler.

Sivrisinekler yaklaşık 1 ay yaşar.

Böcek:
Sarıhumma sivrisineği

Özelliği:
Hastalık yapan virüsleri taşır.

Bilimsel adı:
Aedes aegypti
(okunuşu: ades ecipti)

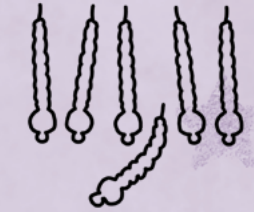
Boy:
5-7 mm

Erkek sivrisinekleri, kocaman ve gösterişli antenleri sayesinde dişilerden ayırabilirsin.

Sadece sarıhummaya değil aynı zamanda “dang” hastalığına ve “zika” hastalığına neden olan virüsleri de taşıyabilirler.

Yumurtadan çıkan yavru, kanatsız ve ayaklıdır. Bunlara larva denir. Larva suyun içinde yüzerek büyür. Genelde suyun yüzeyinde baş aşağı durarak dinlenir ve mikroskopik canlılarla beslenir. Tam 2-3 hafta içinde kanatları, bacakları ve ağzında hortumu olan bir yetişkine dönüşüp sudan çıkar. Artık bir daha suya geri dönmez, hep uçar.

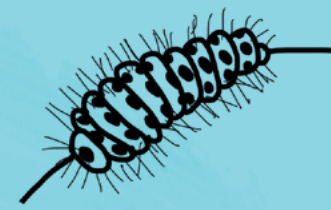
Yetişkin sivrisinekler, bitki ve meyve sularından aldıkları şekerli sıvıları tüketir. Ancak dişiler, yavrularını büyütme için mutlaka kan emmek zorundadır. Bu yüzden dişiler kan emerken, erkek sinekler hiç kan emmez.

UÇAN BİR GÜL: KAN KELEBEĞİ

Kan keleşğı adını, narin kanatlarının üstündeki parlak kırmızı beneklerinden alır. Bu göz alıcı kırmızılıktaki keleşek, gündüzleri güneşli görür görmez pır pır uçuşmaya başlar. Özellikle de çayırda güzel otların ve çiçeklerin arasında dolaşır. Kafasının üstünden çıkan antenlerinde bulunan duyarlar sayesinde leziz çiçeklerin ve arkadaşlarının yerlerini kolaylıkla bulabilir.

Kan keleşğı tıpkı diğer keleşekler gibi, ağzından çıkan uzun bir hortumla beslenir. Bu hortum sayesinde sevdiği çiçeklerin lezzetli öz sularını hüpletir. Bunu pipetle ayran içiyormuş gibi düşünebilirsin. Doyduğu zamanlarda ise bu hortumunu bir spiral gibi kıvrarak ağız boşluğunun içinde saklar. Böylece dili devamlı dışarıda dolaşmamış olur.

Kan keleşğinin tırtılı da tıpkı anne ve babası gibi göz alıcı renklere ve desenlere sahiptir. Tek farkı kırmızı değil, siyah veya yeşil desenlerde olmasıdır.

Kan keleşeklerinin kanatları aynı zamanda metalik bir pırıltıya da sahiptir. Bu mavi-yeşil parlama düşmanlarının ondan uzak kalmasını sağlar.

Kan keleşeklerinin pupa kılıfları tıpkı bebek kundağı gibi görünür. Bu mini minnacık krem, yeşil veya kahverengi kundağın içindeki tırtıl, bir süre burada uyuduktan sonra harika bir kan keleşğı olarak dünyaya gözlerini açar.

Kan keleşğinin yavruları olan tırtıllar, çiçekleri hüpletmek yerine yaprak yemeyi sever.

Kan keleşeklerinin düşmanlarına karşı diğer bir savunması vücutlarındaki iğrenç sarımtırak sıvıdır. Bu sıvı "hidrojen siyanür" isimli bir zehri de içerir. Ancak bu zehrin keleşğe bir zararı yoktur. Sadece düşmanlarına nahoş bir koku ve tat verir. Böylece onu yemelerini engeller.

Böcek:
Fas kan keleşğı

Özelliğı:
Göz alıcı ve zehirli

Bilimsel adı:
Zygaena maroccana
(okunuşu: zigena marokkana)

Boy:
12-18 mm

DEV HARİTA
VE ÇIKARTMA
HEDİYELİ!

Devamı kitapta...

/tazekitap